

Sygn. akt III AUa 2315/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński spr.

Sędziowie: SSA Barbara Pauter

SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **B. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

o świadczenie przedemerytalne w przedmiocie wniosku ubezpieczonej o uzupełnienie wyroku

na skutek apelacji B. S.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 października 2015 r. sygn. akt IX U 1964/15

uzupełnia wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31 maja 2016 r. w ten sposób, że stwierdza, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia przedemerytalnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 maja 2016 roku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 2 października 2015 r. i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 12 sierpnia 2015 roku w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni B. S. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 4 lipca 2015 roku;

Wnioskodawczyni w przepisany terminie wniosła o uzupełnienie tego wyroku przez stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji podając, że Sąd Apelacyjny pomimo takiego wymogu wynikającego z zapisu ostatniego zdania § 1a art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie orzekł o odpowiedzialności organu pomimo, że przyznał jej słuszność.

Sąd Apelacyjny zważył:

Wniosek o uzupełnienie w/w wyroku okazał się zasadny i jako taki zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), zmienionym przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 42, poz. 338) w brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2009 r., w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Przepis art. 118 ust. 1a obecne brzmienie zawdzięcza zmianie ustawy dokonanej po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. wydanemu w sprawie P 11/07, OTK-A 2007/8/97 (LEX nr 316047), w którym Trybunał stwierdził, że art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji. W uzasadnieniu powyższego wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że należy zgodzić się z twierdzeniem, iż przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Zgodnie z brzmieniem art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) zasadą jest wypłata przez organ rentowy ustawowych odsetek określonych w przepisach prawa cywilnego, jeśli organ nie dokona tej wypłaty w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy jest zwolniony jednak z obowiązku wypłaty odsetek, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności.

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 159/04, OSNP nr 19/2005, poz. 308). Dzień doręczenia prawomocnego orzeczenia sądu, w razie gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, nie jest jedynym możliwym początkiem biegu terminu wydania przez organ rentowy decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia i wypłaty tego świadczenia. Początek biegu tego terminu można wskazać wcześniej – może to być także (jak w niniejszej sprawie) dzień, w którym organ rentowy mógł ustalić to prawo, gdyby działał prawidłowo. W wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy a do okoliczności takich niewątpliwie zaliczyć należy błędną interpretację przepisów dokonaną przez organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, - gdyby działał prawidłowo - powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku którym przyznał wnioskodawczyni prawo do świadczenia przedemerytalnego szczegółowo wskazał na czym polegał błąd ZUS-u (a za nim Sądu I Instancji) w wykładni przepisów art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w zakresie użytego tam pojęcia „likwidacja pracodawcy” nie ma zatem potrzeby argumentacji tej ponownie przytaczać.

Wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć jako wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę. Zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok SN z dnia 15 października 2010 r., III UK 20/10, LEX nr 694242; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 19 stycznia 2012 r., III AUa 1549/11, LEX nr 1124837). Jak wynika z uzasadnienia wyroku z dnia 31 maja 2012 roku wydanego na

skutek rozpoznania apelacji wnioskodawczyni gdyby organ rentowy na etapie swojego postępowania prawidłowo zinterpretował, że umowa o pracę wnioskodawczyni została rozwiązana na skutek likwidacji jej pracodawcy wydałby decyzje przyznającą jej prawo do świadczenia przedemerytalnego o co wnosiła. Organ rentowy dysponował wszystkimi danymi niezbędnymi do wydania prawidłowej decyzji. W konsekwencji ustalenie prawa wnioskodawczyni do żądanego świadczenia było możliwe już po złożeniu wniosku, bowiem ZUS dysponował już wówczas wszystkimi niezbędnymi dokumentami takimi jak świadectwo pracy z dnia 2.01.15 r. 9 k. 18 akt ZUS) wypowiedzenie umowy o pracę z dnia 30.09.14 r. k. 20 akt ZUS, pismem pracodawcy D. K. z dnia 23.07.15 r. k. 46 akt ZUS. W ocenie Sądu Apelacyjnego dokumenty te stanowiły wystarczającą podstawę do uznania, iż umowa o pracę wnioskodawczyni rozwiązana została z powodu likwidacji pracodawcy.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy miał możliwość wydania prawidłowej decyzji, znane mu były dowody przemawiające za uznaniem prawa do świadczenia przedemerytalnego. Błędna decyzja ZUS Oddział we W. była wyłącznie wynikiem niewłaściwej interpretacji przepisów prawa, co obciąża tenże organ.

Dlatego też, w konsekwencji stosując dyspozycję zawartą w ostatnim zdaniu art. 118 ust. 1a ustawy emerytalno – rentowej należało w/w wyrok zgodnie z wnioskiem, w oparciu regulację art. 351 § 1 kpc uzupełnić i orzec jak w sentencji.

SSA D. Rychlik – Dobrowolska SSA R. Kuczyński SSA B. Pauter

R.S.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)